

Kunta: SAVONRANTA
Nimi: Levälahti

Kylä: Lapinlahti
Inv.nro: 14

Mj.tyyppi: liesi
Ajoitus: ajoittamaton

Luokka:
kivikautinen (?)

Kartta: 4212 11
X: 6907 48 Y: 4456 32 Z: 92.0 Z2: 95.0

Kunto: 5 (1=hyvä, 7=tuhoutunut) Uhanalaisuus: 5 (1=ei, 3=on)

Kivetty liesi ja likamaakuoppa hiekkakuopan leikkauksessa.
Ei löytöjä.

Tutkija: Sepänmaa Timo	inventointi	vv/kk	1995 / 8
Tutkija: Tenhunen Tanja	inventointi	vv/kk	1995 / 8
Tutkija: Bilund Antti	tarkastus	vv/kk	1996 / 5

Tila: Pesolanmäki 741 411 0009 0043 (kunta kylä tila talo)
Omistaja: Uimonen Kaija
Osoite: Eerikkiläntie, 58360 SÄIMEN

Paikka sijaitsee Savonrannan kirkosta 11 km pohjoiseen, Säimenen kylän länsipuolella olevan Kangasjärven luoteispuolella, Levälahden pohjukasta noin 300 m luoteeseen.

Sepänmaa 1995:

Paikka löytyi inventoinnin yhteydessä elokuussa 1995. Mukana oli Tanja Tenhunen.

Paikalla on pienehkö hiekkakuoppa. Kuopan koillispuolella havaittiin leikkauksessa selvä likamaakuoppa, läpimitaltaan n. 120 cm, syvyydeltään n. 60 cm. Kyseessä on selvästi maahan kaivettu kuoppa, joka on täytetty kerroksittain eri ruskean sävyisistä, osin nokea sisältävistä kerroksista. Pintamaat olivat kuorittu täältä kohdin pois, joten maannostumiskerroksia ei voitu havaita eikä myös onko kuopalla esim. ollut reunavallit. Kaiken kaikkiaan kuoppa vaikutti hyvin samankaltaiselta kuin kivikautisilta asuinpaikoilta tunnetut ns. likamaakuopat.

Likamaakuopasta n. 30 m luoteeseen, hiekkakuopan pohjoisleikkauksessa havaittiin kivetty liesi. Liesi oli halkaisijaltaan vajaan metrin, syvyydeltään n. 30 cm ja jo suurimmaksi osaksi sortunut. Liedessä oli havaittavissa nokia ja hiiltä, mutta näytettä ei sortumavaaran vuoksi päästy ottamaan. Leikkaukset hiekkakuopassa vaikuttivat melko tuoreilta, lisäksi alueella oli tehty pintamaan poistoa muutaman metrin säteellä sen hetkisen kuopan leikkauksesta, mm. sekä likamaakuopan että lieden päällä. Olosuhteet tutkimiseen olivat siis hyvät, mutta mitään muita muinaisjäännekseen viittaavia merkkejä (esim. iskoksia) ei paikalla havaittu. Ympäristössä, lähinnä kuopan pohjoispuolella on edelleen ehjää aluetta, johon tehtiin muutama koekuoppa havaitsematta kuitenkaan mitään muinaisjäännekseen

viittaavaa.

Paikka sijaitsee selvästi vanhalla rantamuodostumalla, ranta lienee alkuaan kulkenut nykyisen tien kohdalla ja tältä kohdista tuhoutunut, ehjää muinaistörmää on jäljellä kuopan pohjois- ja luoteispuolella. Paikan korkeus - n. 90-95 m mpy - on Muinais--Saimaan maksimia (tällä kohdalla pitäisi olla n. 87 m, Ka ngasjärven korkeus 87,5 m) korkeammalla.

Pidänkin kuitenkin hyvin todennäköisenä, että kyseessä on kivikautinen asuinpaikka, vaikka inventoinnin yhteydessä ei tätä osittavia artefakteja tavattukaan.

Paikka on jatkuvan tuhoutumisuhan (hiekanotto) alainen.

Bilund 1996:

Tarkastin paikan maan omistajan pyynnöstä 28.5.1996. Pesolanmäen talon isäntä Kalevi Uimonen otti yhteyttä maakuntamuseoon keuhkotalvella 1996 saatuaan maakuntamuseon lähettämän ilmoituksen inventoinnissa löytyneestä muinaisjäännöksestä. Hän esitti kantanaan, että hiekkakuopassa havaitut muodostumat eivät ole esihistoriallisia vaan syntyneet melko äskettäin. Uimonen oli mukana tarkastuksessa.

Uimosen mukaan hiekkakuoppa oli samassa tilassa kuin kesällä 1995. Koska kuopan seinämät ovat jyrkät, ne ovat kuitenkin ilmeisesti sortuneet talven aikana jonkin verran.

Sepänmaan mainitsema kuopan pohjoisleikkauksessa ollut kivetty liesi oli mielestäni tarkastuksen yhteydessä selvästi paikannettavissa. Kuopan seinämässä, noin 10 cm maan pinnan alapuolella oli jäljellä kaksi noin puolen pään kokoista kiveä. Niiden alapuolella, seinämästä valuneessa hiekassa oli nähtävissä ainakin parikymmentä samanlaista kiveä. Kivet olivat selvästi palaneita, mutta seinämässä olevien kivien väleissä ja ympärillä tai kivien alla valuneessa hiekassa ei ollut hiiliä tai nokea. Sen sijaan kivistä 0,5-1 m vasemmalle, niiden yläreunan tasalla eli 5-10 cm maan pinnan alapuolella oli ohut kerros, jossa oli pieniä hiilen kappaleita. Tämän alla oli vaalea hiekkakerros, ilmeisesti vanha podsolin huuhtoutumiskerros. Hiilikerroksen ja kuopan seinämässä olevien kivien päällä ollut 5-10 cm paksuinen hiekkakerros oli melko puhdas, mutta sekoittuneen näköinen. Mielestäni näyttää todennäköiseltä, että se on joutunut nykyiselle paikalleen vasta siinä vaiheessa, kun pintaturvetta on viimeksi työnnetty pois kuopan reunalta.

Kalevi Uimonen kertoi, että hän oli 1960-luvun lopulla ajanut juuri oletetun lieden sijaintipaikalle Pesolanmäen entisen päärakennuksen uuneista puretut kivet. Kun hiekkakuoppaa oli laajennettu, kivet oli vedetty kauhakuormaajan kauhalla entisen kuopan pohjalle. Uimosen käsityksen mukaan osa pienemmistä kivistä on tällöin painunut silloisen kuopan reunalla olleeseen kuorittuun maahan tai jäänyt kuopan seinämään. Nämä kivet ovat nyt hiekan oton yhteydessä tulleet uudelleen esiin. Uimonen näytti kuopan keskellä olevan kivikasan johon kuopan reunalta poistetut kivet on koottu. Kivien joukossa oli myös tiiliä ja sementin kappaleita.

Tarkastushavainnot 28.5.1996 eivät ole ristiriidassa Uimosen kertomuksen kanssa, mutta eivät myöskään sitovasti vahvista si-

tä, koska kuopan seinämässä olevien ja siitä valuneiden kivien alkuperää ei voi varmasti päätellä. Nyt kuopan seinämässä jäljellä olleiden kivien perusteella ei kuitenkaan ole syytä päätellä, että kyseessä olisi liesi, koska kiviin liittyen ei ollut havaittavissa hiiliä tai nokea.

Sepänmaan mainitsemaa likamaakuoppaa ei tarkastuksen yhteydessä voitu paikallistaa. Jonkin sen sijaintia kuvaavista tiedoista (liesi 30 m likamaakuopasta, liesi luoteeseen likamaakuopasta, hiekkakuopan reunalla kuorittu alue likamaakuopan kohdalla) täytyy olla väärä. Sepänmaa mainitsee erityisesti, että likamaakuopan kohdalla hiekkakuopan reunalla on kuorittua aluetta. 28.5.1996 sitä oli vain alle 20 m säteellä oletetusta liedestä, ja ainakaan tältä alueelta ei löytynyt Sepänmaan kuvauksen mukaan likamaakuoppaa. On mahdollista, että kuopan jäännökset ovat sortuneet kuoppaan. Niillä kuopan reunoilla, joilla ei ole kuorittua aluetta oli joillakin kohdin jälkiä vanhemmasta maan kaivelusta, mutta Sepänmaan kuvaaman kaltaista likamaakuoppaa ei sieltäkään löytynyt.

Kalevi Uimosen mukaan kuopan luoteisreunan tienoille on muutamia kymmeniä vuosia sitten haudattu hevonen. Itse hän kertoi haudanensa jonkin matkan päähän kuopan reunasta kaksi koiraa.

Tarkastin kaikki kuopan reunat ja ojan seinämän kuopan länsipuolella olevan pellon (ei peruskartalla) reunassa. Näistä ei löytynyt mitään esihistorialliseen asuinpaikkaan viittaavaa.

Tarkastuksessa 28.5.1996 siis todettiin, että oletettu liesi hiekkakuopan seinämässä on täysin tuhoutunut. Kalevi Uimosen kertomuksen perusteella on syytä epäillä, ettei kyseessä edes ole ollut liesi. Inventoinnissa havaittua likamaakuoppaa ei voitu paikallistaa. Sekin on mahdollisesti tuhoutunut. Sijainniltaan paikka on pyyntikuluttuurin asuinpaikaksi epätyypillinen, eikä koko hiekkakuopan alueelta ole tehty ajoittavia löytöjä. Tarkastushavaintojen perusteella ei mielestäni ole syytä olettaa, että paikalla olisi esihistoriallinen muinaisjäännös.

Savonlinnassa 29.5.1996

Antti Bilund

Antti Bilund

*5.7.-96 kirjoitettu puhelinpostia Kalevi Uimoselle
(puh. 952/478354) Antti Bilundin tarkastusraportin
tuloksista, että kyseessä ei esihistoriallinen muinaisjäännös*

Muutetta mi- rekisteröinti tentatiivikontrolli
24.3.2003 *SL*